

הנודר מן המבושל פרק ששי נדרים

(א) נכרד תמנה הגי' נמי,
(ב) [ג'ל שאלה] (ג) [פי'
הדין על סוף המשנה תמלא
בע"ג, (ד) ס"ה שאלה,
(ה) [ג'ל שאלה] (ו) [דף ע"ג, א.]

הנהרות הב"ה

(א) נמי רבי טרפון בימי
פלג' ואת ר' נתן:
(ב) שם שאינו טועם:
(ג) רש"י ד"ה כן הדבר
שאלו הכי' ואח"כ ת"ה
שאמר נכר זה עלי
לכשארן כן פלג' ותינת
שם נקדיה נחמק:

גליון הש"ס

בר"ה"ן ר"ה וקס"ה אלו
כו' אלא אורי חילוקן
במ"ה. ט"ו נה"ן לקמן
דף ע"ג ע"ב ד"ה שאלו נבי
משער:

פירוש הרא"ש

מותר ברובט ובקופה.
היינו דק דק ג' ויטע
התקפה כשלי הקרה
דמשמע נכר דוקא מה
שנקרא נכר: ו' יורה
אמר דקון שיש בו
טעם נכר אמר: ואיני
בזמן שחייב נכר זה
ע"י. דבר אמר נכר
זה שיהי עליה חתימה
לחילוק אחר טעמו
ויבטלו אכל כשארן קונם
נכר על לא אכר עמו אלא
דבר הנקרא נכר: מותר
בתבשיל שיש בו טעם
יין. כדמן דרבי יהודה:

מוטר ברובט ובקופה. מרק: ובקופה.
מקפה ענה מתכלין פונדליר"ש נלע"ו:
שנסכשלו. נחוכו נכביל רוטב שנכנס
בצילה וכשכל טעם נכר שהיה
בנ"ים: **כן הדבר.** שאסור (א)
כשארן נכר זה עלי שיש נקדיה
לכשארן כן כל מה שיש נקדיה
שיש בו טעם נכר אמר: **שהנודר**
מן הדבר. כגון שאמר נכר זה עלי
ומתערב כו' אכל כי לא אכר נכר זה
עלי אלא קונם נכר עלי דמשמע נכר

מוטר ברובט ובקופה ור' יהודה אוסר אמר
רבי יהודה מעשה ואמר (ב) עליו רבי טרפון
(א) בביצים שנחבשלו עמו אמרו לו כן הדבר
"איכותי בזמן" ושיאמר נכר זה עלי שהנודר
מן הדבר ונתערב באחר אם יש בו בנותן טעם
אסור (ג) הנודר מן היין מותר בתבשיל שיש בו
טעם יין אמר קונם יין זה (ד) שאינו טועם ונפל
לתבשיל אם יש בו בנותן טעם הרי זה אסור:
גמ'

מוטר ברובט ובקופה. אמר רבי יהודה מעשה ואמר עליו כו'. לקיים לר' יוסף מייתי הך
עובדא: אמרו לו. נכר מתקלחו של רבי יוסף: **כן הדבר.** כמו שאתה מעיד. אבל אין זו ראייה שלא אכר רבי טרפון אלא בזמן שאמר נכר זה
עלי דכיון דאמר זה שיהי אנפשיה חתימה דאיסורא ואסור ביזא ממו: **שהנודר מן הדבר.** כלומר דבר זה: **ונתערב באחר אם יש בו בנותן**
טעם. אם יש בזמן (האיסור) כדי ליתן טעם נכר הימר וכגון דליכא טעם נכר הימר ה"ו אסור: וקשיא להו לרבנן דא"ל היי אמתין הכא דלא
יש בו בנותן טעם אסור דמשמע הא
אין בו בנותן טעם מותר ואמר רבי דרבי
דבר שיש לו ממירין הוא כדאמרין
לקמן נכר הנודר מן היין (דף ע"ג, טו.)
משום דמלוא לאתשולי עליהו מדברי
נתן וקיימא לן דכל שיש לו ממירין
אפילו בלאף לא בטיל ויש לומר דבי
אמרין אפילו בלאף לא בטיל הי
מילי מין צמינו אכל הכא כי קמי
ומתערב באחר שאינו מייט דומיא
דביים שנכשלו עמו וכל שאינו מייט

לעו רש"י

פונדליר"ש
[פונדליר"ש].
ספרים, משקעים.

תוספות

אמר ר"י טעמה אכר
וכו'. פירוש דבי
היינו דכבר שאני טועם
אסור בזכר הגי' אם
אמר שאני אכל ונתמא
נמי הכי הוא כי קא
מיבעי ליה בשאני אכל
בשאינו טועם דוקא או
לאו דוקא וכן לענין שלוק
שאלו טועם: אמרו לו
כן הדבר. שאסורין אפילו
כיים שנכשלו עם נכר
ואימתי בזמן שאמר נכר זה
עלי דמשמע היא טעמו
שהנודר מן היין שאמר
דבר זה עלי וכו': הנודר
בין מותר בתבשיל. כדמן
לר"י אסור: קונם יין
זה וכו' אמר אב
בו בג"ג. וא"ת כי נמי
אין בו צמינו דקונמות
היי דבר שיש לו ממירין
כדאמרין בשאני פירוקן
לקמן ור' יוחנן דבר
שיש לו ממירין אינו טהר
אלא בזמן צמינו אכל מין
בשאינו מייט אפילו יש
בו ממירין טעל נכשים
לו משמע שנכשלו דכל
לקמן דף ע"ג, טו.)

אין זו ראייה שלא אכר רבי טרפון אלא בזמן שאמר נכר זה
עלי דכיון דאמר זה שיהי אנפשיה חתימה דאיסורא ואסור ביזא ממו: **שהנודר מן הדבר.** כלומר דבר זה: **ונתערב באחר אם יש בו בנותן**
טעם. אם יש בזמן (האיסור) כדי ליתן טעם נכר הימר וכגון דליכא טעם נכר הימר ה"ו אסור: וקשיא להו לרבנן דא"ל היי אמתין הכא דלא
יש בו בנותן טעם אסור דמשמע הא
אין בו בנותן טעם מותר ואמר רבי דרבי
דבר שיש לו ממירין הוא כדאמרין
לקמן נכר הנודר מן היין (דף ע"ג, טו.)
משום דמלוא לאתשולי עליהו מדברי
נתן וקיימא לן דכל שיש לו ממירין
אפילו בלאף לא בטיל ויש לומר דבי
אמרין אפילו בלאף לא בטיל הי
מילי מין צמינו אכל הכא כי קמי
ומתערב באחר שאינו מייט דומיא
דביים שנכשלו עמו וכל שאינו מייט
גמ'
(פ"ג מ"י) הוהו שאור מעיטת חטים למוך עיסת האורז אם יש בה
ואפ"ה קמי דשלא צמינו בנותן טעם. וה"ג איחא כדאי בירושלמי (דפירוקין ה"ד) דגרסי' תמן זה הכלל היה ר' שמעון אומר משום ר' יהושע כל
דבר שיש לו ממירין כגון טבל ומעשר שני והקדש ומדש לא נתנו בו חכמים עשיר אלא מין צמינו נכשלו ושלל צמינו בנותן טעם וכל
שאר שיש לו ממירין כגון תרומה וכו' מין צמינו ושלל צמינו בנותן טעם ה"ו מילי דרבי מרי מה את עבדי לון דכבר שיש לו ממירין דאם מני למיכלה
ממירין (מסתברא מעבדין דכבר שיש לו ממירין) דמינין תמן שהוקן עוקר הנדר מעיקרו וכו' והא מתניתא עבדא לון דכבר (ו) [שיש]
לו ממירין דמינין שהנודר מן הדבר ומתערב באחר אם יש בו בנותן טעם אסור תפטר בזמן בשאינו מייט (דכבר) שיש לו ממירין]
והרי זה מפורש כמו שכתבנו. ולפיכך הקשו על הרב אלפס ז"ל שכתב בהלכותיו דפ' גיד הגשה צענין פת שאפאה עם הגלי בתנור דמאי
דאמרין דאסורין לאכלה נכומה אף על גב דק"ל דריחא לאו מילתא היא היינו טעמא משום דהוי דבר שיש לו ממירין דאם מני למיכלה
כדאי בירש"א ומשום הכי אפילו בלאף לא בטיל אלו דבריו ז"ל אלמא דכירא ליה ז"ל דאפילו שלל צמינו לא בטיל ואי אפשר כמו שכתבנו
בראיות ברורות. ואמרו שאפשר שמך הרב ז"ל על אותה שאמרו דפ' משילין (נ"ג טו.) גבי האשה שאפאה מים ומלח לניסמה הרי היא כרגלי
שמיין ופרכין ואמאי ליבטל מים ומלח לגבי עיסה ופרכא רב אשי משום דהוה ליה דבר שיש לו ממירין ואפ"ה בלאף לא בטיל והא מים
ומלח לגבי עיסה מין בשאינו מייט הוא ואפ"ה הכי ייבד טעמא משום דהוה ליה דבר שיש לו ממירין אלמא אפ"ה שלל צמינו לא בטיל ואי
מיס ומלח לגבי עיסה אמר להו ר' אבא הרי שנתערב קב חטים שלו בעשרת קבין של חיברו יאכל הלה וחדו ואח"כ עליה ואמר רבי
אושעיא דשפיר עבוד דאח"כ עליה מלי שנה חטים בעשורים דלא קאמר להו דהוה ליה מין בשאינו מייט ויבטל חטים בחטים נמי לר' יהודה
הוא דלא בטיל לרנן בטל מדקאמר ר' אושעיא הכי ולא קאמר הא מים ומלח לגבי עיסה חטים ושעורים הוא שנתערב מייט לחטים
בצמים איכא לדמיי לפי שאי אפשר לעיסה בלא מים ומלח אלו דברי ראשונים ז"ל. ולי נרנא דברי הרב אלפס ז"ל דכי תנא הכא דבר
שיש לו ממירין בשאינו מייט בטיל הי מילי כל שאסור עכשיו ועמיד להיות יתיר אחר זמן כדברים משום דקא מיבעיא לי כיון דלרנן בטילה
איסורי מין צמינו בטיל כמו בשאינו מייט מה ראו חכמים לחלק דבר שיש לו ממירין בין מייט לשאינו מייט ומאח"כ טעם וכן נראה לי
בטעמו של דבר דחומרא לרנן ולר' יהודה דאיבטלו בזמן צמינו אי בטיל או לא ואמרין דפ' הקומץ דכ"ה (מנחות כג.) דשניהם מתקרא א' דרבו
דכתיב (ויקרא טו) ולקח מדם הפר ומדם השעיר אע"פ שדמו של פר מרובה קרי ליה דם השעיר אלמא לא בטיל וקסבר ר' יהודה דהיינו טעמא משום
דמין צמינו לא בטיל לפי שכל דבר שהוא דומה לחיברו אינו מתלבו ומבטלו אלא מעמידו ומחוקו ומשום הכי סבירא ליה לר' יהודה
בכולהו איסורי דמין צמינו לא בטיל ורנן לא משמע להו הכי דמלל מקום מין צמינו דאיסור והימר אין דומין זה לזה כיון דחד אסור
ומד שרי שאין ראי' לית' אחר דמיון צע"ס אלא אחר חילוקן באיסור והימר אלא היינו טעמא דדם הפר אינו מבטל דם השעיר משום
דכיון דשניהן עולין כלומר כששרים לוריקא אין מבטל זה את זה דכי היכי דר' יהודה איל אחר דמיון העגס אלו רנן אחר דמיון ההימר
ולפיכך כל שחלוקין באיסור והימר אפ"ה מין צמינו בטיל דהוה ליה כמין בשאינו מייט ומשום הכי אמרין דדבר שיש לו ממירין נטו
רנן משום חומרא לרנן דכיון שאין דבר זה חלוק מן ההימר לגמרי באיסור והימר אף הוא סופו להיות יתיר כמנו
אמרין שאינו בטל צמינו דאי הכי הוה דמו טובא חדא שהן שוין בזמן ועוד שאינן חלוקים לגמרי באיסור והימר ומשום הכי לא בטיל אלא
בשאינו מייט כדי שאתו חילוק שיש בין מייט לשאינו מייט ישלם אותו שויו שניתוסף כאן משום דבר שיש לו ממירין לפי שהחילוק שבין המינין
סיבת הביטול והשוויו נתן שלא יהו בטלין הלכך כל שהוא אסור עכשיו ואינו חסר מן איסורו אלא שעתיד להיות יתיר לאחר זמן אותו
שאין לו איסור כיון שהוא מועט ראי' הוא שישלמנו אותו חילוק שיש בין מייט לשאינו מייט אלא שעתיד להיות יתיר אחר זמן ואינו
מקור מים ומלח מותרין עכשיו במקום שרגלי שמיין שוין בה הרי נתקבר הרבה הימר של עיסה למים ומלח שאף עכשיו שניהן מותרין ושוין
שהימר קרוב אי אפשר לחילוק שיש בין מייט לשאינו מייט שישלמנו דהא הש"ס לרנן חילוק דהימר ואיסור עדיף להו מחילוק דמייט ושאינו מייט
דנחא הוא דפליגי עליה דר' יהודה הלכך דבר שהוא יתיר עכשיו ומלח ראי' יתיר שלא יבטל לגבי עיסה אע"ג דהוי מין בשאינו מייט ממה
שראי' שלא יבטל דבר שהוא אסור עכשיו ועמיד להיות יתיר אחר זמן לגבי מין צמינו ומש"ה נהי דמסקיין דדבר שיש לו ממירין בשאינו מייט
בטל מפני שהוא אסור עכשיו אסור רב אשי התם דמים ומלח שהן יתירין עכשיו אינן בטלין לגבי עיסה אע"פ שהוא מין בשאינו מייט (והא)
דאמרין התם צריש שמעמא (נ"ה) [מ"ש] מחטים בחטים וחטים בעשורים הוייה בעלמא יניחו דלא סלקין דהא אחיבו עליה כדאיחא התם
ולתסקנא לא סמיך עליהו רב אשי כלל אלא אסקהו דכיון דהוי דבר שיש לו ממירין שאף עכשיו יש לו שעת הימר אפ"ה בשאינו מייט לא
בטיל ופת שאפאה עם הגלי בתנור להא דמאי שאף עכשיו יש לה הימר לאכלה שלא נכומח הלכך בדין הוא דאפ"ה בשאינו מייט לא בטיל. ועוד
דאפ"ה לא צמית למידק כולי האי זיל תמר טעמא הרי אתה רואה שכל שהוא מוסף הימר החמירו בצטולו שפמי שעתיד להיות יתיר אמרו שלא
יתבטל צמינו וכו' שכן כל שהוא מוסף עוד הימר שאף עכשיו יש לו שעת הימר ראי' להחמיר בצטולו שלא יתבטל אפ"ה בשאינו מייט ומש"ה
לא קשיא מסקנא דהכא דמסקיין דבר [שיש] לו ממירין בטל בשאינו מייט אמסקנא דפרק משילין דאסקיין רב אשי דאפ"ה בשאינו מייט לא בטיל ולא
זריינת לתרוי ולדחוקי כלל וההיא דפת שאפאה עם הגלי בתנור לההיא דפרק משילין דמאי ולא עוד אלא דעדיפת מיהא משום דאיכא לומר דכי
מילין לאחמורי אדבר שיש לו ממירין צמינו לא מחמירין עליה בשאינו מייט אלא בההיא דפת שאפאה עם הגלי בתנור דליכא לאחמורי עליה
צמינו דלא שייך כלל אי לא מחמירין עליה בשאינו מייט נמא' שלא החמירו מיהא שלא יבטלו אלא דבר הרב אלפס ז"ל נמנים בטעמא. כן נראה לי. עוד
ראיתי שהקשו עליו מדאמרין בסוף פרק הערל (נ"ג טו.) גבי חתימה של חטאת שנתערבה בחמה חתימתו של חולין לא תמלא וקא ייבד רב
אשי טעמא התם משום דהוה ליה דבר שיש לו ממירין וכל דבר שיש לו ממירין אפ"ה בלאף לא בטיל ואסקינא התם דהא דבר אשי
בדומה היא ולמאן אי לכהן משרא שרי אי לשראל לעולם אסור אלא דהא דבר אשי בדומה היא אלמא לא מיקרי דבר שיש לו ממירין אלא
מאי דאסור האידנא ולתבר זימנא שרי אכל האי פיתא כדאי בירש"א לעולם שרי ואי כדומה לעולם אסור ולא מיקרי דבר שיש לו ממירין
כמסקנא דהתם. ומימתינו לי דהא דפרטינן עליה מיהא ודאי בדומה היא דהתם הכי קאמרין דכיון לשראל לעולם אסור למה נחמיר אלא ישראל
מפני הימרו של כהן אינו נדון אכל פת שאפאה עם הגלי בתנור כיון שיש לו וכלל אדם הימר בה עכשיו ראי' להחמיר בצטולה ודבר פשוט הוא:

גמ'